

@ – SIMBOL AL COMUNICĂRII ONLINE

Elena UNGUREANU,

cercetător științific superior, doctor în filologie
(Institutul de Filologie al Academiei de Științe din Moldova)

Rezumat

De câteva decenii, simbolul @ a căpătat în majoritatea limbilor lumii, inclusiv în română, o semnificație nouă, pe care n-a avut-o anterior: despărțitor al numelui utilizatorului de numele domeniului virtual (cu 5 secole în urmă prototipul său era folosit exclusiv cu semnificație economică). Sensul său s-a extins, ajungând în prezent un adevărat simbol al spațiului virtual. Hypertextul este invadat de formații lexicale cu @ înlocuind litera „a”, sugerând astfel atașamentul la cultura și ideologia internetului.

Cuvinte-cheie: *simbolul @, semnificație, utilizator, domeniu virtual.*

Scrisul modern – în căutarea noilor mijloace

De când a inventat scrisul, iar ulterior tiparul, omenirea creează și recreează semne și simboluri noi, în funcție de necesitățile comunicării. Studiate încă din fragedă copilărie, configurația literelor unui alfabet este asociată cu aspectul obiectelor din jur. Orice literă din orice alfabet al limbilor lumii are câte o istorie demnă de reținut, întrucât scrisul reprezintă o extensiune a abilităților digitale ale omului. Nu în zadar era electronică ne solicită tot mai abitir anume degetele (organele tactile) și ochii (organele oftalmice) – “Ochii și tastatura înlocuiesc gura”. Înregistrarea, în-scrierea discursului – de la primele materiale “tipografice” (stilul de lut, papyrusul, pergamentul etc.) până la cele de ultimă generație (computerul, telefonul mobil, i-pad-ul etc.) se bazează prioritar pe semne. Semiotica se preocupă de cele 3 dimensiuni (sintactică, semantică, pragmatică) ale tuturor semnelor din natură, nu doar cele generate de om, ci de întreaga natură – de animale, plante etc.¹, îmbogățindu-se în permanență cu simboluri noi. Literele sunt, în primul rând, imagini, design-uri, grafisme – întâi facem contact cu ele prin văz, iar nevăzătorii – prin contact tactil. Abia după primul contact creierul le investeste cu semnificație comună, generală, după care contextul fiecărui utilizator îi va particulariza și îngusta sensurile, reintroducându-le în circuitul intertextual nesfârșit al semnificațiilor.

Istoria unor litere este chiar foarte curioasă, de exemplu: literele *uy, ъ, ъ, ъ, ъ, ъ, ъ*, împrumutate neadecvat pentru limba „moldovenească” într-o perioadă de tristă amintire, au trezit numeroase discuții în contradictoriu în rândul specialiștilor și au lăsat urme până azi în mentalitatea „grafică” a unei generații. O istorie aparte au literele *w, y și q* (considerate pentru alfabetul limbii române litere „internaționale”) – acestea dictează anumite reguli în scrierea și pronunțarea cuvintelor împrumutate din alte limbi. Mai nou însă, globalizarea, inclusiv prin intermediul Internetului, atrage în vârtejul ei toate alfabetele limbilor lumii. Unul din semnele care le unește a devenit simbolul @. Stă pe tastatura computerului printre primele cele mai frecvent utilizate

taste, reprezentând o ligatură caligrafică (fuziune dintre două caractere consecutive într-un singur semn) – a și c:

Ne aflăm în fața unui nou fenomen: *cyberscrierea* (cyberlimbajul), care este „un gen particular de comunicare directă sau semidirectă (frecvent epistolară), mediată de tehnologii electronice (telefon mobil, internet). Cyberscrierea este o formă hibridă de comunicare, care asociază unele particularități ale scrierii cu altele specifice discursului oral, adică este un fel de «comunicare orală scrisă» («l’oral écrit»), cum a definit-o Jacques Anis. (...). Din punct de vedere tehnic însă, ea ar putea fi considerată mai degrabă o «scriere-lectură» proprie comunicării informatizate, marcată de oralitate prin caracterul ei mult mai informal decât cel al scrierii propriu-zise”².

@ în dicționarele online

Istoria lui @ însă este mult mai veche decât se crede. În franceză, există verbul *a arronda* cu sensurile: 1. *a împărți un teritoriu, o suprafață pentru administrare*. 2. *a repartiza la un anumit centru (de administrare, de distribuție etc.)*. Cum se va vedea mai jos, pentru a putea fi condusă, lumea a trebuit întotdeauna împărțită, divizată. Lumea comunicării nu face excepție în acest sens.

În limba română, simbolul în cauză se numește *a rond* (în engl.: *arond*) și cei mai mulți îl cunosc ca semn folosit în adresele de e-mail. Dicționarele tradiționale, în format hârtie, încă nu-l atestă, îl găsim însă în dicționarele și glosarele electronice, de exemplu: A ROND s.n. (în engl. *at*). Semnul tipografic @, numit și *at* (sau *a*) *comercial* sau *coadă-de-maimuță*, folosit mai ales în adresele de poștă electronică, are semnificația „la” și precede porțiunea de adresă care reprezintă domeniul virtual (exemplu: *c u t a r e s c u @ d o m e n i u l . m e u*)³. Pe parcursul evoluției sale, a contactat și alte semnificații („de la”, „a”, „spre”, „a câte”, „aproximativ” „în intenția (cuiva)...” etc.). Cele mai noi informații care sunt actualizate progresiv se pot găsi și în noile enciclopedii online Wikipedia, care oferă simbolului @ spațiu generos pe Internet⁴.

Cel care a utilizat primul e-mail așa cum îl cunoaștem azi a fost un programator din Boston – Ray Tomlinson, în anul 1971, unul din programatorii ARPAnet (care a precedat apariția Internetului). Decizia acestuia de a folosi un semn neordinar pentru a delimita numele destinatarului (utilizatorului) de numele calculatorului (adresa site-ului web care acordă servicii de e-mail, altfel spus – localizarea geografic-virtuală

unde se depozitează textul sub formă de semne) s-a dovedit a fi una excepțională – ea marchează începutul erei „e-mailismului”⁵ și, nu în ultimul rând, al scrisorii și comunicării online. Așadar, unul dintre noile sale sensuri este cea de separare a nickname-ului de server. Tomlinson și-a trimis primul mesaj electronic de pe un calculator pe un altul (expeditorul și destinatarul fiind o singură adresă), folosindu-se de simbolul @. Mesajul conținea literele *qwertyuiop* (rândul de sus al tastaturii). Explicația autorului consta în faptul că a dorit să utilizeze un semn de departajare neordinar și rar utilizat la acea vreme, dar care să se memorizeze – și prin această decizie a făcut istorie. Deși nu Tomlinson a inventat semnul @, de numele lui se leagă noua semnificație pe care i-a acordat-o.

@ în alfabetul digital

În alfabetul „tipărit”, *a* este prima literă (alfabetul latin). Ea simbolizează începutul, tot așa cum litera *z* semnifică sfârșitul. „De la *a* la *z*” înseamnă de la un capăt la altul; de la început până la sfârșit”. Tot așa, în limbajul internautic, numeroase activități încep de la neînlocuitul simbol @. Suntem martorii elaborării unui nou alfabet digital, una din primele litere ale căruia ar trebui să fie, indiscutabil, @. Una din teoriile evoluției scrierii simbolului @ este următoarea⁶:

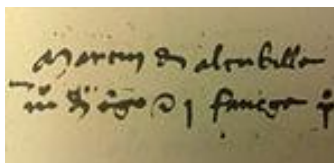
à @ @ @

E cazul să ne amintim aici și de accentele sau diacriticele din multe alfabete, pe care comunicarea online le suprimă, supunându-se legii minimului efort și uniformizării. În același timp, literele „vechi” nu mai sunt suficiente: creativitatea umană lucrează la extinderea vizuală a literelor tradiționale sau la designul unor viitoare litere noi. Și alte litere suportă modificări de design: *e*, *i*, *m* deja se întâlnesc în spațiul online împerecheate cu un *c* sau chiar cu doi de *c* – care indică semnificația de „plasat/utilizat în spațiul electronic, în mediul digital”. Glifă, gramă, simbol, semn, emoticon, emotigramă, pictogramă, ideogramă – oricum l-am numi – @ deja face parte din viața tuturor consumatorilor de internet.

@ în limbajul economic

Deocamdată nu se cunoaște cu certitudine originea lui @. Există mai multe cercetări cu cele mai variate interpretări. Ziarele sofioțe ”Standart” și ”Trud” titrează respectivul simbol ca fiind o invenție bulgară. Acesta ar fi fost descoperit recent într-un text bulgar din anul 1345, cu peste șase secole înainte apariția internetului. Astfel, savanții de la Fundația „Nikolai Haitov” au constatat că simbolul @ a fost folosit în traducerea bulgară a Cronicii bizantinului Constantin Manasses. Traducerea este făcută în Veliko Târnovo în timpul domniei țarului Ioan Alexandru (1331-1371). Cel mai elocvent însă pare a fi faptul că simbolul @ a fost folosit ca prima literă în cuvântul *amin*⁷.

Cei mai mulți sunt înclinați să creadă că adevărata istorie a lui @ ar fi una comercială, iar dacă ne gândim mai bine, istoria limbajului este și ea una „comercială”, deoarece comunicarea e negociere de sensuri. Utilizarea semnului în cauză are o istorie de cca 500 de ani, după cum susține profesorul italian Giorgio Stabile. Giorgio Stabile a găsit un dicționar latin-spaniol al lui Antonio Nebrija (Salamanca, 1492) în care *amfora* este tradus prin *arroba* (unitatea de măsură pentru greutate). Acest semn era utilizat în evidențele contabile ale negustorilor florentini (în 1536), ea reprezentând o unitate de măsură a greutateii sau a volumului sub formă de amforă (*arroba*, pentru spanioli și portughezi, termen pe care francezii l-au modificat în *arobase*), în care se transportau cerealele sau lichidele pe Marea Mediterană (capacitatea unei amfore era de 1/30 dintr-un butoi).

Manuscris din anul 1448

Ulterior în nordul Europei, pe conturi sau facturi semnul a fost adoptat cu sensul de „la prețul de”, de exemplu: „3 m de dantelă pentru doamna mea @ 50 de florentini”.

Peste câteva secole, simbolul respectiv a reintrat în conștiința omului modern, odată cu apariția primelor mașini de scris (marca Underwood), pe la 1885, când simbolul @ a fost inserat pe claviatura (QWERTY) acestora. Contabilii și comercianții au fost primii utilizatori ai mașinii de scris și ei sunt cei care au avut nevoie de un simbol care să înlocuiască prepoziția englezească *at* din simplul motiv că atingerea unei singure taste în loc de două realiza principiul economiei în scris. Deși este un semn al alfabetului latin, s-a impus la nivel mondial (rusa, japoneza sau araba și l-au însușit cu mare ușurință).

Așadar, paternitatea simbolului e încă prilej de dispută: preluat din limbajul „businessului” medieval sau din limbajul religios, acesta converge către limbajul corespondenței, migrând în limbajul scrisorii moderne (epistolar).

@ în simbolistică

Unul dintre cele mai discutate aspecte este cel legat de denumirea simbolului în diverse limbi și, respectiv, de simbolistica pe care au dezvoltat-o asemenea asocieri. Studii interesante, în acest sens, au fost efectuate prin intermediul voluntarilor-utilizatori de net⁸. Dacă denumirea oficială și cea mai frecventă a simbolului e „at comercial”, apoi în limbajul colocvial una dintre cele mai frecvente denumiri și respectiv asocieri e „(coada de) maimuță”, utilizată în română, dar și în bielorusă, bulgară, ucraineană,

poloneză, sârbă, în unele dialecte germanice; asocieri cu „(coada) de pisică” (în finlandeză), cu un „cățel” sau „câine mic” (rusă – *собачика*; după una din versiuni, se presupune că ar fi vorba de cățelul din jocul pe calculator Adventure), cu „(coada) de purcel” (în daneză); există numeroase alte asocieri – urechea de elefant (sau trompa acestuia), viermele, lipitoarea, melcul, șoarecele, broasca, rața, vârtejul de apă, strudelul, rulada, trandafirul (roza) etc. Cele mai multe asemănări cu animalele sau cu unele organe ale acestora vorbesc despre natura metaforică a limbajului uman. Multe dintre acestea au devenit simboluri și arhetipuri culturale: melcul este un simbol erotic; coada este și ea un simbol falic. Melcul, cum se știe, este un simbol al regenerării periodice, teofanie lunară (își scoate și își strânge coarnele), întruchipare a principiului feminin (cochilia) sau a ambivalenței sexuale⁹:

@ în adresa de e-mail

Consacrarea simbolului @ se datorează apariției Web-ului (în 1989), dar mai ales după ce Congresul SUA a adoptat hotărârea de a pune Internetul la dispoziția activităților comerciale (în 1992), când e-mailul a înlocuit vechea poștă în corespondența dintre corporații și firme. Ulterior, „e-mailismul” a devenit un fenomen de masă. Odată cu @, scrisoarea electronică a ajuns și ea un simbol al comunicării online, care cunoaște actualmente o amploare fără precedent. Adresa de e-mail a devenit un supranume electronic al consumatorului de internet, la fel de important ca și nickname-ul¹⁰. O listă de e-mailuri reprezintă modalitatea extraordinară a limbajului de a oferi printr-o legătură de doar câteva cuvinte (abrevieri) separate de un @ („un vierme mereu activat”) o comunitate care se află (potențial) în interacțiune. Noile tehnologii au facilitat identificarea și interconectarea comunicanților în noul spațiu electronic. O cercetare lingvistică a scrisorii electronice presupune atât produsul textual (e-mailul), cât și procesul producerii mesajului e-mailului. Adresa unui beneficiar de servicii al poștei electronice se activează rapid prin intermediul unor programe speciale pe care le oferă noile tehnologii comunicaționale. Textul de e-mail „evidențiază trei variabile pertinente în comunicare: Puterea, Distanța și Ierarhia”¹¹. E-mailul a dus la crearea mesageriei instantanee și la renașterea genului epistolar, îmbogățit azi cu toate inovațiile multimediei (audio, video, smiley-uri, linkuri etc.). Dar cea mai importantă realizare a e-mailului, implicit a simbolului @, este faptul că a scurtat fantastic distanța și timpul dintre comunicanți.

@ în lingvistică

În limbajul cotidian (online), semnul @ tinde să înlocuiască litera **a**, pentru a atrage atenția asupra unui cuvânt sau unei idei, în primul rând. Apoi se regăsește în cuvinte din titlurile unor texte care abordează tematici legate de internet: cuvinte precum *langu@ge*, *cyberl@ngue*, *cyberlimb@j* sau *@кадемия*¹² nu sunt o raritate. Îl găsim inclusiv în textul unor programe oficiale: „Programme d'éducation et formation tout au long de la vie”, în care unul dintre proiecte se numește „Virtual *Langu@ge* Learning through Edutainment Activities”¹³; *Revel@Nice* (plate-forme pépinière d'édition et de diffusion des revues et des actes de sciences humaines et sociales de l'Université de Nice-Sophia)¹⁴ etc. Adeseori diferența dintre o revistă tradițională și una electronică o face anume acest simbol intercalat în denumire: de exemplu, *M@gm@*, revue électronique trimestrielle en Sciences Humaines et Sociales, projet éditorial de l'Observatoire des Processus de la Communication, fondée et dirigée par le sociologue Orazio Maria Valastro¹⁵; NS *LANGU@GE SERVICES*¹⁶; Modern *Langu@ge*¹⁷; *@analyses*, revue de critique et de théorie littéraire¹⁸; La revue *Histoire@Politique*. Politique, culture, société¹⁹; *M@ppemonde* (revue électronique)²⁰ etc. În timp, probabil, va pătrunde în paremiologia internautică, că în orice tipuri de denumiri (companii, firme, denumiri de bloguri, site-uri, în logotipuri, pe embleme, blazoane etc.) deja a pătruns. Toată această industrie e legată de curentul lettrismului, vizualizarea limbajului fiind o componentă magistrală în conceperea lumii. Nu fiecare literă **a** din orice cuvânt va ajunge un @, bineînțeles – contextul e cel care va dicta preferința pentru acest simbol, dar cât de prolific e procedeul o demonstrează o captură de ecran cu opțiunea *l@ngue* de pe Google:

Chiar dacă nu poate fi descris din punct de vedere gramatical, simbolul în cauză înregistrează o tendință tot mai puternică de „gramaticalizare”. Funcționând pe post de literă (substituit de literă), de morfem în cadrul cuvântului, calitatea sa morfologică devine în timp cea de prepoziție sau de adverb de loc). Faptul că se infiltrează și se încorporează cu atâta ușurință în structura lexemelor și chiar ca element de legătură în locul simbolului & (ampersand) (ca în exemplul de mai sus care oferă o lectură dublă: *Histoire@Politique* – citit atât *istoire politique*, cât și *istoire apolitique*) atestă clar că sistemul limbilor îl va accepta și îl va instituționaliza cu timpul. Apropos, bloggerii recomandă și o nouă denumire pentru @ în acest sens: „atpersand” (format din at + [am]persand)²¹.

În stilul colocvial al englezei online, se atestă tendința de a înlocui prepoziția *at* („la”) prin simbolul @, de exemplu, „I was @ the mall” („Am fost la mall”). Nu este exclus că și româna, în timp, va prelua, cel puțin în textul oral online, aceeași modalitate.

@ în hypertext

Internetul a creat unealta sa de comunicare – limbajul internautic. Clic pe hyperlink, în limbajul internauților, înseamnă hypertext. Consumatorii activi de internet sunt, de regulă, și utilizatori ai poștei electronice. Spre deosebire

de mesaje de pe site-urile de socializare, care sunt de uz public, accesibile, în mare parte, oricui și oricând, mesaje electronice din e-mailuri pretind a fi protejate, rămânând „confidențiale”, ascunse, menite în exclusivitate unui destinatar. Cum însă hipertextul este chiar textul Internetului, @ îl găsim în adresele postate intenționat în calitate de peritext pe site-uri, bloguri, forumuri sau în ferestruici care se deschid instantaneu pentru a expedia un e-mail și toate acestea numai prin activarea unui link.

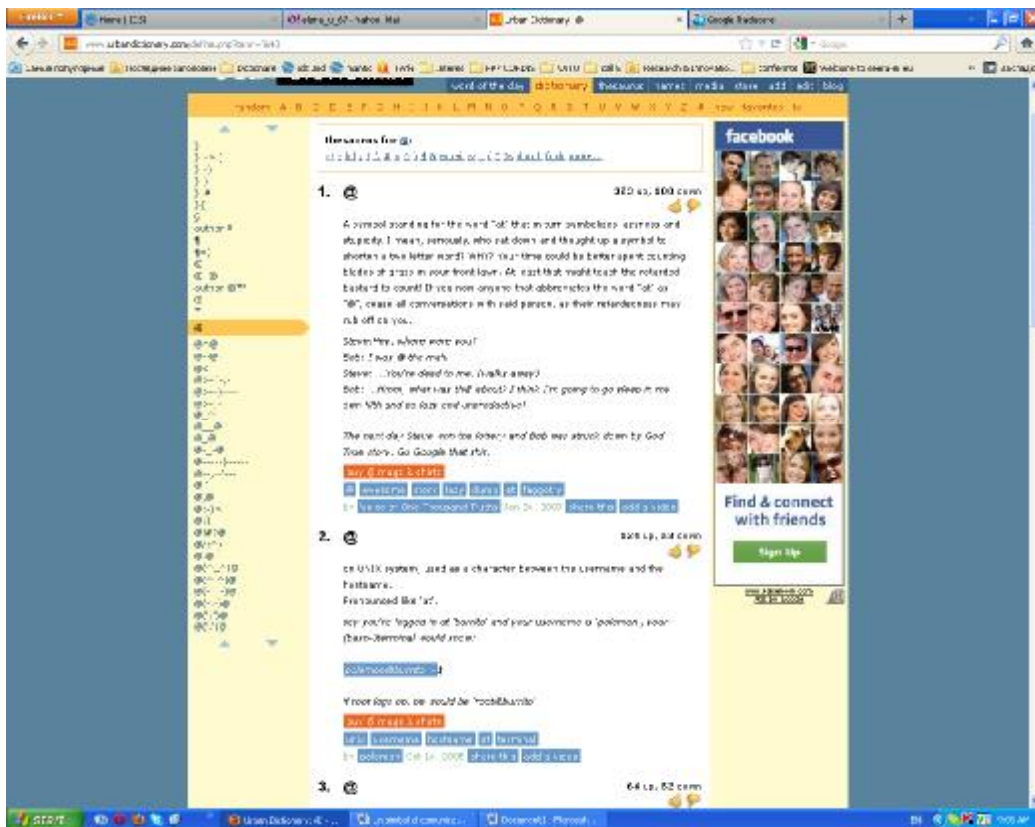

Tehnologiile electronice manipulează netățenii în procesul navigării obligându-i să accepte postura de expeditor al mesajelor (inclusiv către destinatari necunoscuți). Așadar, și în epoca tehnologiilor informaționale, suntem ceea ce citim, suntem ceea ce scriem. @ stă în toate scrierile noastre „electronice” – cuiva întotdeauna expediem textele noastre, cineva întotdeauna le preia și le citește, le re-citește, le interpretează, le re-scrie – în dialogul nesfârșit al textelor, în inter- și hipertextualitate²². Navigarea reală și cea virtuală s-au întâlnit și de astă dată: în Europa, există deja un semn rutier cu @, semnificând accesul la Internet.

@ în slangul internautic (în dicționarele urbane)

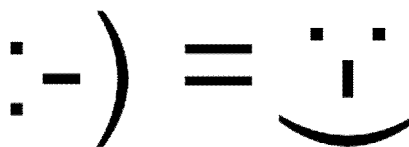
Dicționarele urbane au sansa să devină cele mai populare dicționare, deoarece oralitatea tinde să ocupe teritorii tot mai extinse în spațiul virtual scris²³. Așa cum, “vorbitorul este măsura tuturor lucrurilor în lingvistică” (E. Coșeriu), vorbitorul-scriitorul de texte online începe să “dicteze” tot mai mult cum să se scrie și în limbajul oficial; el renunță să se conformează codului și normelor instituționalizate de academii. Așa sau altfel, dicționarele tradiționale (tipărite pe hârtie) deja se inspiră masiv din dicționarele urbane (slangul Internetului), din glosarele specializate informatice sau din enciclopediile de tip Wikipedia. Această utilizare cvasigenerală se remarcă nu doar în cazul simbolului @, dar și în cazul a numeroase alte simboluri, semne și icon-uri (a se vedea, de exemplu, cele 7 sensuri ale simbolului @ în *urbandictionary*²⁴).

@ în emoticoane și smiley-uri

Yahoo messenger a elaborat o gamă întreagă de substitute ale emoțiilor, care a fost imediat pe placul internautilor. Cel mai important dintre ele este fața cu zâmbetul exprimat. Acestea se pot împărți în două mari categorii: cele verticale și cele „culcate” lateral. Lista acestor emoticoane s-a completat cu simbolul @. Emotigramele au devenit și ele un simbol al culturii Internetului, constând în imagini de tip GIF animate sau fiind create cu ajutorul caracterelor obișnuite de tipar, care pot fi scrise cu o tastatură sau mașină de scris.

La 19 septembrie 1982 Scott E. Fahlman a propus pentru prima dată utilizarea emoticoanelor pentru a exprima emoțiile, gesturile și mimica²⁵. Ca limbaj internațional, care se dezvoltă în continuare foarte activ, au început să exprime mai mult de-atât. Pe net-ul rusesc am întâlnit chiar un Glosar standardizat în acest sens („Стандартизированный Словарь Смайлов”

(CCC) din 2002, care s-a extins de la emoții la obiecte, fenomene, animale și chiar concepte abstracte²⁶. Comunicarea electronică se deosebește prin numeroase particularități lingvistice și paralingvistice de comunicarea tradițională. Specialiștii constată că utilizarea smiley-urilor s-a dovedit a fi unul dintre cele mai prolifiche și de perspectivă procedee utilizate în spațiul tehnologico-electronic²⁷, indicând capacitatea de creolizare (condensare în imagini) a conceptelor. Textul creolizat este un text mixt, alcătuit din două componente neomogene: verbală/linguală și nonverbală (aparținând altor sisteme decât limbajul natural).

Cel mai accesat dicționar urban al limbii engleze²⁸ rezervă coloane întregi emoticoanelor alcătuite din simboluri în combinație cu semne de punctuație și alte semne grafice (de pe tastatură) – și toate acestea cu minicontextele în care au fost utilizate, cu indicarea sursei și a voluntarului care a expediat informația în corpul dicționarului, cu data când aceasta a fost expediată și respectiv înregistrată. Mai jos am selectat doar o parte (anume cele care încep cu simbolul @) cu semnificații pe care le utilizează internații. Iată unele dintre ele: *gură, ureche, creier, acoperământ al capului, față, strigăt, organ sexual, floare, floare, melc* etc.:

- @^@ - frustrare;
- @~@ - excitare; confuzie;
- @< - emoticon considerat inutil;
- @>--)- sau ---^--@ sau @>`-,- sau @--,-'---- - trandafir;
- @}-- | --- sau @}-----^----- sau @};- sau @};-- - trandafir;
- @>,-; - sau --;@ - trandafir în scrisoare;
- @_ ^ - ochi obosiți de prea multă lectură pe ecranul computerului;
- @_@ - hipnotizat, amețit;
- @-----}----- - trandafir, relație, dragoste;
- @-' - floare;
- "@.. sau @~"- melc (sau `@_ în germană);
- @:) - un om fericit cu turban;
- @/:^ - emoticon popular în timpul campaniei COCO;
- @(^_^)@ sau @(^.^)@; @(- . -)@ sau @(-.)@ sau @(';')@ sau @('.)@ sau @(*_*)@ - maimuță;
- @) - ciclop;
- @@ - sarcasm, dezgust, rahat, organ sexual;
- @@}==}==-- - simboluri lipsite de sens pe calculator; nu este o pereche de trandafiri;
- @\$\$ - un substitut etic al fundului;
- @#\$% - frustrare, aroganță; substitut al unei înjurături;
- @#\$%^&* - Simboluri create ținând apăsată tasta SHIFT în timp ce tastezi 2345678, care sunt utilizate în locul unei înjurături, insulte sau prostie; un sandwich mare;
- @#\$%! - substitut al expresiilor *la naiba, la dracu* (în engl.);

Ceea ce se poate reține de aici este faptul că emoticoanele formate cu simbolul @ denumesc obiecte, persoane sau concepte, fie este o formă de evitare a cuvintelor indecente. În alte surse, @) este indicat ca fiind folosit pentru a identifica persoane publice:

@:-[--- Osama bin Laden;
 @@@@:-) - Marge Simpson;
 @(*.*@) - Princess Leila²⁹.

Studiile comparativistice a întrebuințării emoticoanelor în diferite limbi scot în evidență specificul cultural al comunităților care recurg la anumit tip de emoticoane³⁰.

@ în alte arte

Creativitatea, ca trăsătură definitorie a limbajului (E. Coșeriu), se regăsește la toate nivelele limbajului – într-o singură literă, într-un singur cuvânt, enunț sau în întreg megatextul Internetului, care se adună neconținut în noul mediu virtual. În pictură, modă (vestimentară, arhitecturală sau culinară), în design sau sculptură, @ deja reprezintă un subiect foarte explorat. De exemplu, Muzeul de Artă Modernă din New York i-a dedicat o expoziție internațională, ca un omagiu adus economiei și eleganței extraordinare³¹.

Din limbajul corespondenței virtuale oficiale simbolul pătrunde masiv în limbajul uzual și în limbajul artistic. Un exemplu clasic a devenit în 2006 bestsellerul „Gut gegen Nordwind” al lui Daniel Glattauer („Când bate vântul de nord”), tradus în română cu titlul „Dragoste virtuală”), al cărui subiect se bazează pe corespondența virtuală dintre doi îndrăgostiți. „Dialogul-conversația-cuvintele fac totul. Nu vom reuși niciodată să ne cunoaștem dacă nu comunicăm suficient. Cartea aceasta, relația dintre Leo și Emmi, este o lecție de comunicare”³². Simbolul @ al acestei povești este, în cele din urmă, simbolul tuturor relațiilor interumane, fericite sau ratate.

În loc de concluzii

Pe de o parte, apariția și utilizarea simbolului @ este considerată drept o manifestare a creativității în spațiul online, iar pe de alta, utilizarea abuzivă și fără discernământ a acestuia este asociată cu lenevia și prostia omenească. De altfel, limbajul se dezvoltă și din cauza lenei de a-l practica, iar surplusul naște desemantizarea și resemantizarea, acestea devenind niște automatisme – procese care se desfășoară continuu și intermitent, chiar de la apariția respectivului simbol. Acest fenomen mai rămâne discutat în contradictoriu – de la extaz până la accente schizofrenice³³. Chiar dacă se afirmă că „Virtuțile atribuite cu emfază de către unii cyberscrierii (suplețe în comunicare, propețime și originalitate de expresie), potențial benefice pentru dinamica globală a limbii, rămân totuși iluzorii și marginale, pentru că scrierea telematică se cantonează într-un nivel restrâns al comunicării, mult prea diferit de codul general de comunicare lingvistică”³⁴, utilizarea semnelor @ e modernă, totodată antimodernă și postmodernă, trăsături proprii, de altfel, și Internetului, dar și comunicării online pe care o acesta a generat-o. Simbolului @ nu i se pot neglija caracteristici precum economia, sugestivitatea, practicisul, reproductibilitatea. În spațiul online acesta e simbol al începutului, al deschiderii, al continuității, al legăturii/conexiunii. Dacă e să-l cităm aici pe Velimir Hlebnikov (o minte extrem de lucidă la vremea sa), „limbajul transrațional reprezintă viitoarea limbă universală în germene. Numai ea ar putea uni oamenii. Pentru că limbile raționale deja îi dezbină”³⁵. În spațiul virtual creativitatea se manifestă mai pregnant ca niciodată. Fiecare semn al acestui nou spațiu are acum șansa să „cuprindă universul”, deoarece „toată varietatea de cuvinte purcede din fonemele fundamentale ale alfabetului, echivalente cu semințele limbajului”³⁶ (Același Hlebnikov, de altfel, avea să prezică apariția Internetului în impresionantul său eseu „Радио будущего”³⁷). Mișcându-se rapid și sigur, aici și acum, din toate e-mailurile expediate vreodată, către toți netășenii Internetului – simbolul @ se transformă în unul universal, constituindu-se într-un „digitem” care unește limbile lumii.

Note

¹Chandler, 1994; Степанов, 1971; Sebeock, 2002.

²Mladin, 2008, p. 239-240.

³<http://www.dexonline.news20.ro/cuvant/arond.html>.

⁴Марченко, 2008.

⁵Dejond, 2002.

⁶<http://ru.wikipedia.org/wiki/@>

⁷<http://www.cluj-am.ro/international/bulgarii-revendica-simbolul-.html>

⁸<http://linguistlist.org/issues/7/7-968.html>

⁹Evseev, 1994, p. 105.

¹⁰Ungureanu, 2011, p. 269-279.

¹¹Grigoraș, <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/dindelegan/40.pdf>, p. 6.

¹²Dejond, 2002; Mladin, 2008.

¹³http://eacea.ec.europa.eu/llp/ka2/documents/Ka2_fr_2008.pdf, p. 18.

- ¹⁴<http://revel.unice.fr/>
- ¹⁵http://www.analisiqualitativa.com/magma/projet_editorial.htm
- ¹⁶http://www.nslanguageservices.com/home/ns_lang.php
- ¹⁷<http://modernlanguage.net/sitema1/91-approchelayout12/24-vivezvotreinternet01.html>
- ¹⁸<http://www.revue-analyses.org/>
- ¹⁹<http://www.histoire-politique.fr/index.php?numero=16&rub=revue>
- ²⁰<http://mappemonde.mgm.fr/>
- ²¹<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=%40>
- ²²Гипертекст как объект лингвистического исследования, 2011, http://www.стройков.рф/file/xn--b1andocigi_x/hypertext2.pdf
- ²³Mladin.
- ²⁴<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=%40>
- ²⁵<http://www.membrana.ru/particle/2318>
- ²⁶<http://soleil.nm.ru/SED.html>
- ²⁷Шепунова, 2006, <http://www.tatyanabarlas.narod.ru/diplom/Shepunova3.html>;
Аврамова, 2005 <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/91725.html>
- ²⁸<http://www.urbandictionary.com/>
- ²⁹Студенческие научные тетради, 2008.
- ³⁰*ibidem*, p. 3-38.
- ³¹Golea, <http://www.romanalibera.ro/timpul-liber/timp-liber/simbolul-erei-internetului-a-devenit-rta-182705.html>
- ³²<http://www.babelio.com/livres/Glattaue-Quand-souffle-le-vent-du-nord/172011>
- ³³<http://yatsutko.livejournal.com/2444210.html>; <http://smiled.ru/>
- ³⁴Mladin, 2008, p. 245.
- ³⁵Hlebnikov, 2003, p. 111.
- ³⁶*ibidem*, p. 105.
- ³⁷Хлебников, <http://www.rvb.ru/hlebnikov/tekst/06teor/272.htm>

Referințe bibliografice

CHANDLER, Daniel. *Semiotics for Beginners*; <http://www.aber.ac.uk/media/Documents/S4B/semiotic.html> (varianta tradusă a documentului *Semiotica pentru începători* se găsește la adresa <http://www.hydrop.pub.ro/cap222.pdf>) [=Chandler].

DEJOND, Aurélie. *La cyberl@ngue française*. La Renaissance du Livre, 2002 [=Dejond, 2002].

EVSEEV, Ivan. *Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale*. Timișoara: Ed. Amarcord, 1994 [=Evseev, 1994].

GOLEA, Manuela. *Simbolul erei internetului a devenit @rtă*; <http://www.romanalibera.ro/timpul-liber/timp-liber/simbolul-erei-internetului-a-devenit-rta-182705.html> [=Golea].

GRIGORAȘ, Stanca Măda. *Puterea limbajului, între teorie, metodă și politică*; <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/dindelegan/40.pdf> [=Grigoraș]

HLEBNIKOV, Velimir. *Temeiul nostru* // Ochii din orbita rănilor. Poeme, eseuri. Versiune românească, prefață, tabel cronologic și note de Leo Butnaru. Chișinău: Ed. Știința, 2003 [=Hlebnikov, 2003].

MLADIN, Constantin-Ioan. *O perspectivă sociolingvistică asupra primului nostru dicționar urban. Reflecții lexicologice și aprecieri lexicografice*, http://www.upm.ro/facultati_departamente/stiinte_litere/conferinte/situl_integrare_europeana/Lucrari2/Constantin-Ioan%20Mladin.pdf [=Mladin1].

MLADIN, Constantin-Ioan. *Spre o recodare a modului de comunicare scripturală. Sau despre tirania democratică a cyberlimb@jului*; http://academiaronana-is.ro/phillippide/distorsionari_2008/237-248%20MLADIN_RED.pdf [=Mladin2].

SEBEOCK, Thomas A. *Semnele: o introducere în semiotică*. Traducere din engleză după ediția a II-a definitivă de Sorin Mărculescu. București: Humanitas, 2002 [=Sebeock, 2002].

UNGUREANU, Elena. *Numele de societate și numele virtual (nickname-ul) // „Numele și numirea”*. Actele Conferinței Internaționale de Onomastică. Ediția I: Interferențe multietnice în antroponomie. Baia Mare, 19-21 septembrie 2011. Editor Oliviu Felecan. Cluj-Napoca: Editura MEGA, 2011. P. 269-279 [=Ungureanu, 2011].

АВРАМОВА, А.Г. *Лингвистические особенности электронного общения: На материале французского, английского и русского языков*: Дис. ... канд. филол. Наук. Москва, 2005 // <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/91725.html> [=Аврамова, 2005].

Гипертекст как объект лингвистического исследования // Материалы II международной научно-практической конференции, 18–20 октября 2011 / отв. Редактор С.А. Стройков. Самара: ПГСГА, 2011; http://www.стройков.рф/file/xn--blandocigi_x/hypertext2.pdf [=Гипертекст..., 2011].

МАРЧЕНКО, И.А. *Применение интернет-энциклопедии «Википедия» («Wikipedia») в изучении научно-технической терминологии и при научно-техническом переводе*; ilyam.org/March_13_2008_IM_Using_Wikipedia_in_Learning_Languages_of_ST_and_in_Translation_37_IPC_paper.pdf [=Марченко].

СТЕПАНОВ, Юрий. *Семиотика*. Академия Наук СССР, Институт языкознания. Москва: Издательство «Наука», 1971; <http://lib.vvsu.ru/books/semiotika1/page0007.asp> [=Степанов, 1971].

Студенческие научные тетради. Выпуск 1: Эмотиконы, «смайлики». Сборник рабочих материалов / Науч. рук. и отв. ред. И.В. Шишканов. Москва, 2008 [=Студенческие..., 2008].

ХЛЕБНИКОВ, Велимир. *Радио будущего*; <http://www.rvb.ru/hlebnikov/tekst/06teor/272.htm> [=Хлебников].

ШЕПУНОВА, Елена. *Социолингвистический феномен смайлика как интегратор систем коммуникативного аспекта общения*, Москва; <http://www.tatyanabarlas.narod.ru/diplom/Shepunova3.html> [=Шепунова].